

Sydliga vindar

5 mars 2020

Uppsala Kammarorkester
Dirigent: Ilyich Rivas

Program

Manuel de Falla
1876-1946

El sombrero de tres picos, Svit nr 1
Introducción
La tarda
Danza de la molinera (Fandango)
El corregidor
Las uvas

Alberto Ginastera
1916-1983

Variaciones Concertantes
Tema for violincello e arpa
Interludio per corde
Variazione giocoso per flauto
Variazione in modo di Scherzo per clarinetto
Variazione drammatica per viola
Variazione canonica per oboe e fagotto
Variazione ritmica per trombe e trombone
Variazione in modi di moto perpetuo per violin
Variazione pastorale per corno
Interludio per fiati
Ripresa dal tema per contrabasso
Variazione finale in modo di rondo per orchestra

PAUS

Ottorino Respighi
1879-1936

Trittico botticelliano
La Primavera
L'Adorazione dei Magi
La nascita di Venere

Igor Stravinsky
1882-1971

Pulcinella svit
Sinfonia (Overture)
Serenata
Scherzino - Allegro - Andantino
Tarantella
Toccata
Gavotta
Vivo
Minuetto - Finale

Konserten beräknas pågå till ca 21.00

Ilyich Rivas, dirigent

Ilyich Rivas, född 1993 i Venezuela och numera hemmahörande i USA, fick sin inledande utbildning av sin far, orkesterdirigenten Alejandro Rivas, och började sedan sin professionella bana redan som 16-åring då han dirigerade Atlanta Symphony Orchestra. Sedan dess har han arbetat med en rad av de mest framstående orkestrarna runt om i världen som Orchestre National de Lyon, Auckland Philharmonia, Stuttgart Radio Symphony, Sveriges Radios Symfoniorkester, Orchestre de la Suisse Romande och Frankfurt Radio Symphony. Han har även arbetat som assisterande dirigent hos London Philharmonic, vilket utmynnade i hans debut som dirigent för deras abonnemangsserie i the Royal Festival Hall.

Ilyich har därutöver fördjupat sig i operadirigering och har bland annat arbetat med Glyndebourne on Tour och deras uppsättning av Figaros Bröllop och Opera Norths uppsättning av La Boheme. Förutom sitt arbete med de stora orkestrarna har han dessutom gjort stora insatser med unga musiker och studentensemblar, exempelvis med orkestrarna vid London's Royal College of Music och Australian National Academy of Music.

Ilyich Rivas har belönats med Bruno Walter Conducting Prize och Prix Julius Baer vid the Verbier Festival, vilket tilldelas en musiker med exceptionell talang.

Uppsala Kammarorkester

Violin 1

Nils-Erik Sparf, *koncertmästare*
Klara Hellgren
Brusk Zanganeh
Katarina Edvardsson
Anders Inge
Anders Lagerqvist
Dag Alin
Alva Press

Violin 2

Bernt Lysell
Catharina Ericsson
Elin Rubinsztejn
Gabriele Freese
Christina Gustavsson Hamberg
Anna Kroeker

Viola

Ylva-Li Zilliacus
Kim Hellgren
Anna Rubinsztejn
Anna Widlund
Åsa Stove Paulsson

Violoncell

Per Nyström
Sara Wijk
Gunnar Jönsson
Maria Böhm

Kontrabas

Barbro Lennstam
Sigrid Granit
Roger Bergman

Flöjt

Hanna Gustafsson
Hannah Törnell Wettermark

Oboe

Malin Klingborg
Jenny Hülphers

Klarinett

Emil Jonason
Jan-Erik Alm

Fagott

Sven Aarflot
Magnus Bagge

Horn

Trine Bjerke
Lennart Stevensson

Trumpet

Jan Gustavsson
Paul Häggglöf

Trombon

Birgitta Lagerstedt

Pukor

Christer Ferngren

Slagverk

Ulrik Nilsson

Piano

Stefan Lindgren

Celesta

Lennart Wallin

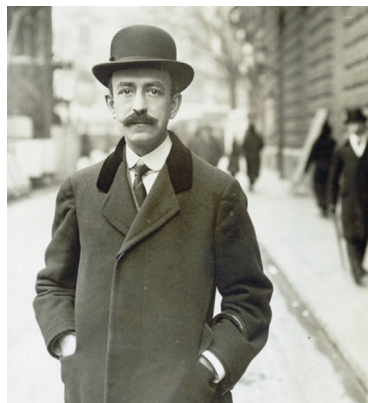
Harpa

Stina Hellberg Agback

Sydliga vindar

El sombrero de tres picos

Ständigt denne Djagilev. Han är omöjlig att komma ifrån då det gäller balettmusik från början av förra seklet. Våroffer, Daphnis och Chloë, vad ni vill. Efter första världskriget tog han med sig Ryska baletten från Paris till London, och fortsatte skapa historia på Alhambra Theatre vid Leicester Square med den ena sensationella produktionen efter den andra.

Här fick *Den trekantiga hatten* av spanjoren Manuel de Falla sin premiär i juli 1919 med koreografi av Léonide Massine, Tamara Karsavina som mjölnerskan, och scenografi av Pablo Picasso. En ung Ernest Ansermet dirigerade.

De Falla hade velat göra opera av berättelsen, en folksaga som odödliggjorts genom Pedro Antonio de Alarcóns novell. Författarens testamente förbjöd dock detta, men arvingarna tyckte att en dansföreställning borde gå bra. Tonsättaren mindes då att Sergej Djagilev ibland bett honom om en balett, och så fick det bli. Titeln trekantiga huvudbonad är den vedertagna tjänstehatten för en illa sedd polisdomare i en liten spansk stad nära Granada, en så kallad corregidor. Denne försöker använda sin auktoritet för att

förföra en vacker mjölnerska och uppväcker ogrundad svartsjuka hos mjölnaren, men faller så klart till sist på egna grepp.

Här hör vi den första av de båda sviter som de Falla sammanställde ur den kompletta baletten. Den omfattar de flesta av danserna ur balettens första del, plus en ur finalen.

Eftermiddag inleder, mjölnaren vattnar plantor och hustrun plockar druvor. Ett fagottsolo markerar att corregidoren närmar sig. Hustrun ber maken gömma sig och se hur hon sköter situationen. Mjölnehustruns dans, en fandango, överväldigar corregidoren så pass att han ramlar under ett klumpigt försök att omfamna henne.

Nästa scen, *Corregidoren*, kommer från slutet av baletten och porträtterar den pompösa lokala tjänstemannen i sin trekantiga hatt. Först likt en gammaldags hovdans, nästan en menuett, sedan med ett alltmer uppluckrat allvar. Sviten avslutas med *Druvorna*, där corregidoren fortsätter flörta med mjölnerskan som låtsas locka honom med en druvklase, liksom i hennes tidigare dans till flamencorytmer.

Variaciones concertantes

Argentinararen Alberto Ginastera fick en enorm betydelse för den latinamerikanska konstmusiken. Drag av hemlandets folkliga musikaliska uttryck, inte minst från gauchokulturen - Sydamerikas cowboys - präglar det mesta han skrivit. Så redan i baletten *Panambí* som blev genombrottsverket under konservatoriestudierna i slutet av 1930-talet.

Variaciones concertantes från 1953 är typiskt för Ginasteras andra skaparperiod, då hans internationella status satt sig ordentligt. Verket är tolvdelat: Temat presenteras av cello och harpa, följt av ett mellanspel för stråkar, därpå "glada variationer" för flöjt och "variationer i scherzoform" för klarinett där gauchodansen malambo gör sig påmind. Sedan en "dramatisk variation" för viola, en kanon för oboe och fagott, en "rytmisk variation" för trumpet och trombon samt en "perpetuum mobile"-variation för violin. Så en pastoral variation för horn, ett mellanspel för blåsare och ursprungstemat i repris med kontrabas och harpa. I finalen samlas hela orkestern i en virvlande virtuos malambo, traditionellt ett dansant "tornerspel" mellan två gauchor som mäter sina färdigheter. *Variaciones concertantes* har också följdriktigt varit föremål för olika koreografers intresse.

Trittico Botticelliano

Italianaren Ottorino Respighi är väl mest berömd för sina storslagna och bitvis rätt högljudda tondikter på temat Rom, skildringar av stadens fester, pinjer och fontäner. Här är en annan triptyk, blygsammare men utsökt charmig.

Trittico Botticelliano från 1927 speglar tre mästerverk av den tidiga renässansmästaren Sandro Botticelli (1445-1510), som kan beskådas på Uffizi-galleriet i Florens. Respighi var både romantiker och klassicist, fascinerad av medeltid, renässans och möjligheterna att blanda olika attityder i sin musik. Här är bullret borta, men orkesterfärgerna är på sitt sätt lika briljanta för det. Att Rimskij-Korsakov tillhörde hans lärare överraskar inte, handlaget är lätt och skirt. Respighi hade också bra hand med att skriva för stråkar, han hade bland mycket annat varit violast i Sankt Petersburgs operaorkester.

De tre tavlorna tillhör Botticellis allra mest berömda: *Våren*, *Konungarnas tillbedjan* och *Venus födelse*. Med Respighis hjälp rasslar löven och kvittrar fåglarna i den första tavlan, medan de tre vise männens besök hos Jesusbarnet i linje med tonsättarens musikhistoriska intressen präglas av en finstämd sicilian och trettondagshymnen *O kom, o kom Immanuel*. I *Venus födelse* förnimmar vi vågor och havsvindar, då gudinnan förs iland på Kythera på ett gigantiskt snäckskal.

Pulcinella

Så var vi där igen, i sällskap med Sergej Djagilev. Inte bara han förresten, persongalleriet i samband med uruppförandet av kvällens avslutande musik är detsamma som i baletten vi inledde med. Koreograf och huvudrollsinnehavare Massine, den kvinnliga huvudrollen dansad av Karsavina, Picasso designade, Ansermet dirigerade. Men det har gått ett års tid, och vi befinner oss på Parisoperan i maj 1920.

Igor Stravinsky var alltid en överraskningsarnas man. Då *Pulcinella* spelades för första gången var det nog många som förvånades över stilsförändringen i förhållande till *Våroffer*, som fått sin famösa premiär sju år tidigare. Den här gången hade Stravinsky faktiskt överraskat sig själv också. Vid en kvällspromenad med Djagilev hade denne föreslagit en bearbetning av 1700-talsmusik, som han hittat under ivrigt snokande i arkiven. Tonsättaren antogs vara neapolitanaren Giovanni Battista Pergolesi (1710-36).

Stravinsky trodde Djagilev hade blivit galen. Allt han själv kände till av Pergolesi var *Stabat Mater* och operan *La Serva Padrona*, verkligen inget han gillade. ”Men jag tittade i alla fall, och blev förälskad”, skrev Stravinsky senare. Balettens handling hade Djagilev också grävt fram, ur en bok om teaterformen *commedia dell’arte*. Traktens unga flickor älskar Pulcinella, deras pojkvänner vill döda honom, Pulcinella överlistar dem med hjälp av en dubbelgångare, viger alla och gifter sig själv med Pimpinella. Numera anses det inte vara mycket av det musikaliska grundmaterialet som egentligen är av Pergolesi, men vad gör det? Arbetet med *Pulcinella* blev lite stormigt. Då Djagilev fick se Picassos första skisser kastade han dem på golvet, stampade på dem och lämnade rummet i vrede. Massine hade fått uppfattningen att en slösande praktfull orkesterdräkt var att vänta, och fick omarbета koreografin rejält då han möttes av en kammarorkester.

Men produktionen landade till slut i harmoni, och långt upp i åren talade tonsättaren med värme om sin balett. Fast han fortsatte att framhålla att detta var det enda ”av Pergolesi” som han tyckte om. *Pulcinella* består i ursprungsversionen av arton delar inklusive sångnummer för sopran, tenor och bas. Denna orkestersvit är Stravinskys egen, där satserna blivit elva och med rösterna i *Serenata* och *Minuetto* ersatta av instrument.

/Gunnar Lanzky-Otto

Konsertkarusellen

Oavsett var du bor i Uppsala län, ska du ha möjlighet att lyssna på levande musik av hög kvalitet. Det är tanken med Konsertkarusellen, ett turnéprogram som arrangeras i samarbete med kommunerna i länet.

Kommande Konsertkarusell

Vi hyllar Stevie Wonder, 70 år!

Sharon Dyall, Lars Säfsund och Trio X

Foto: Peter Knutson, Kitty Lingmerth, Urban Jörén

Turné i länet 18/3 Joar Blå, Enköping, 19/3 Rio Bio Folkets Hus, Skutskär, 20/3 CIK, Knivsta
21/3 Folkets Hus, Karlholmsbruk, 22/3 Bruksgymnasiet, Gimo, 24/3 Fridegårdsteatern, Bålsta
25/3 HV-gården, Almunge

Finlandia

Linnékviintetten

Finlandia är ett program med alltigenom finsk musik ur den klassiska repertoaren. Här finner vi verk av nationalsångaren Jean Sibelius med välkända tondikten *Finlandia* och den vackra *Valse Triste*. Men också nyare musik av tonsättaren Jukka Linkola. *Höstvisa* av Erna Tauro står också på programmet.

Turné i länet 18/4 Gredelbykyrkan, Knivsta
19/4 Tingshuset, Enköping, 20/4 Sävja kulturcentrum
21/4 Fridegårdscaféet, Bålsta, 23/4 Ordenshuset, Skutskär
24/4 Societetshuset Källör, Östhammar,
26/4 Borgenkyrkan, Tierp

Foto: Q-Image

Musik i Upplands kommande konserter

14 mars kl 16.00 Konstakademien, Stockholm

15 mars kl 16.00 Uppsala Konsert & Kongress, Sal B

Skapelse - Uppsala Kammarsolister

Musik av Haydn, Larsson Gothe, Beethoven och Dvořák

18-25 mars, Konsertkarusellen, turné i Uppsala län

Vi hyllar Stevie Wonder! - Sharon Dyll, Lars Säfsund, Trio X

Konsertplatser och tider se: www.musikiuppland.se

19 mars kl 19.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Flöjter och fågelsång - Uppsala Kammarorkester

Olari Elts, dirigent. Lucie Horsch, blockflöjter

Musik av Debussy, Tüür och Sibelius

29 mars kl 18.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Imagine Regionfinal

Jurybedömd musiktävling med ungdomar mellan 13 och 21 år.

2 april kl 19.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen

Beethovens violinkonsert - Uppsala Kammarorkester

Eivind Aadland, dirigent. Tobias Feldmann, violin

Beethoven: Violinkonsert, Grieg: Symfoni

5 april kl 16.00 Uppsala Konsert & Kongress, Restaurangen

Carte Blanche - Trio X och hemliga gäster

Arrangeras av Musik i Uppland, UKK och Musikens hus vänner

18-26 april, Konsertkarusellen, turné i Uppsala län

Finlandia - Linnékvintetten

Konsertplatser och tider se: www.musikiuppland.se

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar

Musik i Uppland fem träd i Vi-Skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Länsmusikchef: Peter Waldemarsson 018-17 19 33

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Foto: Rivas/Mark McNutly

Följ Uppsala Kammarorkester på facebook!
www.facebook.com/uppsalakammarorkester

Se Musik i Upplands aktiviteter också via facebook, twitter och youtube.
www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND